

Unha breve historia do selo de lacre

Durante catro séculos, unha pinga de cera vermella garantizaba que ninguén lera unha carta. Perdémolo ao pasar á era dixital. É recuperable.

Antes do papel

A necesidade de comunicar algo de forma confidencial a alguén lonxano é máis antiga que a escritura. En Mesopotamia, as tabletas de arxila con mensaxes administrativas ou privadas enviábanse dentro de cápsulas tamén de arxila, seladas antes de cocer: calquera intento de ler o contido obrigaba a romper a envoltura, e o destinatario sabía cunha soa ollada se a cápsula chegaba intacta. Na Roma clásica, os rolos de pergamiño atábanse con cordel e selábanse con cera ou con chumbo. A idea era sempre a mesma: que calquera lectura non autorizada deixase un rastro físico imborrable.

A era do selo de lacre

Durante varios séculos, dende o final da Idade Media ata entrado o século XX, a ferramenta canónica da correspondencia confidencial en Europa foi o papel dobrado e selado con selo de lacre. A cera fundida vertíase sobre a unión do prego e imprimíase cun cuño persoal ou institucional. Non era ornamental. Notarios, diplomáticos, comerciantes e particulares usábana coa mesma lóxica: se o selo de lacre estaba intacto e o cuño era recoñecible, o contido non fora lido; se estaba roto, a correspondencia estaba comprometida antes incluso de abrila.

A forza do selo de lacre non estaba no custoso nin no solemne. Estaba nunha propiedade estrutural moi concreta: calquera intento de retirarlo e volvelo poñer deixaba pegadas visibles. Non había forma silenciosa de abrir unha carta selada. E iso significaba que a confidencialidade non dependía da promesa de ningún intermediario —do mensaxeiro, do cocheiro, do oficial de correos— senón do propio deseño físico da envoltura. Era confianza fundada en evidencia, non na palabra de ninguén.

A transición dixital

O telégrafo, o teléfono, o correo electrónico, a mensaxería corporativa. A comunicación electrónica trouxo velocidade, alcance global e un custo case nulo por mensaxe. Tamén levou por diante a garantía do selo de lacre. Por defecto, toda mensaxe pasa por intermediarios cuxa integridade só podemos comprobar a través de promesas escritas en condicións de servizo, certificacións técnicas e auditorías opacas. Non hai nada equivalente a unha pinga de cera quebrada que nos avise.

Un selo de lacre dixital

A propiedade que dotaba de forza ao selo de lacre non era o selo en si, senón o que representaba: integridade verificable por deseño, sen necesidade de confiar nun terceiro. Esa propiedade pódese reconstruír no plano dixital, aínda que con dous elementos en lugar dun. O primeiro é o selo criptográfico —a pegada SHA-256 que aparece ao pé de cada artigo desta publicación é, en sentido literal, un selo de lacre dixital: calquera modificación

do contido cambia a pegada visiblemente, igual que a cera quebrada delataba a lectura non autorizada. O segundo é a arquitectura da canle: cando non existe un servidor no medio entre dúas persoas que se comunican, non hai intermediario ao que sexa necesario outorgar confianza. A combinación de ambos elementos — integridade verificable e ausencia de intermediario— reproduce, en termos dixitais, o que durante catro séculos a cera vermella sobre o papel dobrado fixo de forma cotiá.

O nome

Esta publicación chámase Cuadernos Lacre porque o selo de lacre non é un adorno histórico, senón unha propiedade técnica concreta: a integridade verificable por construción, con promesa de operador ningún. Cada artigo da serie analiza, na súa versión dixital contemporánea, algunha parte desa mesma idea: cifrado, metadatos, segredo profesional, arquitectura de comunicacións, marco legal europeo. O nome é tamén unha maneira de lembrar que a confidencialidade non é un servizo que se contrata, senón unha propiedade da propia canle pola que a información circula.

Fontes e lectura adicional

- Maxwell, M. — *The Wax Tablets of the Mind: Cognitive Studies of Memory and Literacy in Classical Antiquity*, Routledge, 1992 (capítulos sobre selado de tabletas e bullae mesopotámicas).
- Daybell, J. — *The Material Letter in Early Modern England: Manuscript Letters and the Culture and Practices of Letter-Writing, 1512-1635*, Palgrave, 2012. Capítulos sobre o selo de lacre como instrumento de integridade e autoría.
- Saltzer, J. H.; Reed, D. P.; Clark, D. D. — *End-to-end arguments in system design*, ACM TOCS, 1984. Formulación moderna do principio do selo de lacre: garantías nos extremos, non na canle.

[Seguinte](#) → [Cifrar non é ser privado: o que os metadatos contan sobre ti](#)

Lecturas recentes

- [CUADERNOS LIST PREGUNTAS TITLE](#)
- [CUADERNOS LIST SELFHOST TITLE](#)
- [CUADERNOS LIST IDENTIDAD TITLE](#)

Leva este artigo onde o necesites.

[↓ Markdown](#) [↓ Texto plano](#) [↓ PDF](#)

O arquivo descárgase no teu dispositivo. Desde aí podes gardalo, importalo a Solo2, o compartilo onde queiras. Cuadernos no decide o destino por ti.

Selo de lacre · SHA-256 f61a1842581e8cd4f6d95d13d396e65a262e53f37c95f68198a41354b430056d

ES

Cuadernos Lacre · Unha publicación de [Menzuri Gestión S.L.](#) · escrita por R.Eugenio · editada polo equipo de [Solo2](#).

Esta web non usa cookies e non carga recursos de terceiros. Usa un contador anónimo de visitas autohospedado (Umami, no noso servidor europeo) e o mínimo JavaScript necesario para a túa preferencia de tema claro/escuro. Sen trackers, sen perfilado, sen compartir datos. Se queres seguirmos: [RSS](#).